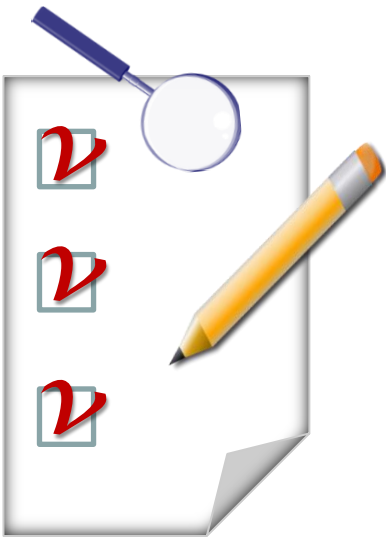

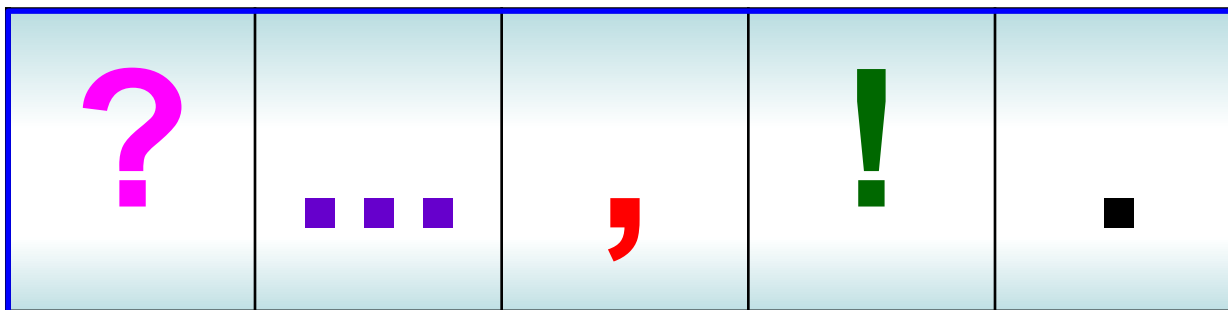
הערכה, תעודה ומה שביניהם

כבד/י את תלמידך –
ואל יהיו בעיניך כילדי היום, כי אם כאישי המחר
(צבי שרפשטיין)

אם מעריכים את התלמיד, מגיעים למקומות נפלאים

נסח/י את עמדתך לגבי המשפט הרשום בכותרת, ע"י בחירת אחד מהסימנים, ודרכו להתייחס לכותרת הרשומה.

מהי הערכה?

- הערכה חינוכית היא חקירה שיטתית של שווי או איכות של מושא מסוים. (ג'וינט קומיטי)
- הערכה חינוכית היא תהליך המיועד לבדוק האם מטרות רצויות הושגו. (בירנבוים)
- הערכה היא פעולת איסוף שיטתי של מידע... הממצאים מציגים תיאור... ושפיטות ערכית. (נבו)
- בתהליך החינוכי - הערכה היא אמצעי ולא מטרה!

- הישגים או כישלונות בתחום אחד, אינם מעידים על תחומים אחרים.

- חיזוק תחום אחד יכול להשפיע על מוטיבציה בתחומים נוספים.

הבהרת מושגים הקשורים בהערכה

תעודה	תעודה היא מסמך אשר בו מפורטים ציוני התלמיד במקצועות הלימוד השונים ואופן התנהגותו במהלך הלימודים (ויקיפדיה)
ציונים	ציון הוא מתן ערך המשקף ומכמת את איכותה של פעילות מסוימת, במנעד ולפי אָמת-מידה נתונה (סולם הערכה מספרי או סולם הערכה מילולי)... השימוש בציונים נפוץ במערכת החינוך לשם הצגת רמתו של התלמיד במבחן מסוים, במקצוע או בקורס שנלמד... (ויקיפדיה)
הצלחה	השיג את מבוקשו. התבצע היטב; עלה יפה. אי הצלחה = כשלון (מילון מילוג)
כשלון	כישלון הוא מצב שבו לא הושגה <u>מטרה</u> מסוימת של אדם או של קבוצת אנשים... הכישלון מהווה חלק בלתי נפרד מחיי האדם, מלידתו ועד למותו. (ויקיפדיה)
מצוינות	"מצוינות היא בחירה מבין אפשרויות רבות - בחירה, לא גורל אקראי - היא תמיד תוצאה של כוונות גבוהות, מאמץ רציני ויישום מושכל - והיא זו שקובעת את גורלך" (אריסטו) היות מצוין: המצוינות מאפיינת את כל מעשיו, בכל דבר הוא מנסה להגיע למרב ההישגים (מילון אבניון). הכי טוב, מעולה, מובחר

סוגי הערכה

- **הערכה מעצבת:** הערכת תהליך ההתקדמות לאור מטרות ויעדים, על סמך ביצוע בהווה.
- **הערכה מסכמת:** קבלת החלטה סופית על יכולות, ביצועים ותוצרים, לאור מטרות ויעדים שנקבעו. מתבצעת בסוף התהליך.
- **הערכה כמותית** מיוצגת על ידי כלים כמותיים כגון: שאלון סגור המשקף נתונים סטטיסטיים.
- **הערכה איכותנית** מיוצגת על ידי כלים המתארים תוכן.

שיחת הערכה עם התלמיד מתאפשרת, כאשר התפיסה החינוכית היא:

- מותר לטעות. לומדים מטעויות...
- השאלות המנחות הן: מהן נקודות החוזק? מהן הנקודות הטעונות שיפור? איך אפשר לעשות טובה יותר?
- ההערכה מזמנת שיתופי פעולה בחשיבה, בניתוח הממצאים ובאחריות המשותפת להפקת הלקחים להצלחה בפעם הבאה
- לאחראים על התחום יש שאיפה מתמדת למצוינות

לזכור שהערכה היא אמצעי ולא מטרה

לקראת כניסה לתהליכי הערכה של תלמידים:

✓ מי מעריך את תפקודו והישגיו של התלמיד? המחנך? המורה מקצועי?
החונך? התלמידים?

✓ מידה ויש יותר ממעריך אחד – איך זה מתבצע? איך משכללים את
ההערכות? איזה משקל יהיה לכל אחד?

✓ מה מקומם של המדריכים במסגרות הבלתי פורמליות, אחר הצהרים,
שמכירים את התלמידים מזוויות אחרות?

✓ האם נכון יהיה להתייחס בתעודה למכלול התפקודים החברתיים של
התלמידים (בביה"ס ומחוצה לו), ולא רק להישגים לימודיים?

✓ מדוע שכל תלמיד לא ייתן לעצמו תעודה ע"פ אמות מידה שתלמידים
יקבעו?

הדרכים המקובלות להערכת התלמידים

הערכה בתחום הלימודי
הערכה בתחום החברתי

הערכה קבוצתית
הערכה אישית

- ✓ תעודת ציונים מספריים בתחומים שנלמדו
- ✓ תעודת הערכה מילולית בתחומים שנלמדו
- ✓ תעודות הוקרה
- ✓ ערב הצדעה
- ✓ חלוקת פרסי הצטיינות
- ✓ תעודת חבר ב...

בכל אדם יש דברים שהוא טוב בהם

התמודדות עם ציון נמוך מנקודת מבט של תלמיד

שגיא קיבל את התעודה. הוא ראה שברוב המקצועות הציונים שלו בינוניים ומעלה, אבל במתמטיקה הוא קיבל את הציון הנמוך ביותר – 60. מה לדעתך היתה תגובתו הראשונה, כשראה את הציון במתמטיקה? (מה המשפט הראשון שעבר לו בראש?)

מה אמר לעצמו שגיא? מספר אפשרויות:

תגובה 4 - השלמה עם הכישלון

"כל הכתה קיבלה ציונים נמוכים"

"לא הלך לי. קורה. מה יש, אסור?"

"זה היה צריך לקרות בשלב כלשהו, לא אני אשמ/ה"

תגובה 5 - הסבר לכישלון

"ידוע שמתמטיקה זה המקצוע הכי קשה"

"כך דרכו של עולם. פעם למעלה ופעם למטה"

תגובה 6 - הלקאה עצמית

"אני לא מספיק טוב, בטח לא ילך לי אף פעם"

"אני אפס מוחלט"

תגובה 7 - חיפוש הלקחים מהכישלון

"במה הייתי לא בסדר?"

"אולי לא התאמצתי מספיק?"

תגובה 1 - הכל בגלל המורה

"המורה מחפשת תמיד איך לדפוק אותי"

"המורה הזו לא שווה שאני אתאמץ בגללה"

"בגלל המורה נדפקה לי התעודה..."

תגובה 2 - מציאת נחמה במצב החדש

"בשנה הבאה תהיה לי מורה חדשה ויהיה לי יותר קל"

"יהיה לי צ'אנס לשפר במחצית הבאה"

תגובה 3 - סילוף המציאות

"אם הייתי נבחן עכשיו שוב, בטוח הציון שלי יעלה"

"יכולתי להשיג ציון יותר טוב, אבל לא שווה לי להתאמץ"

"בשביל זה"

"כולם קיבלו ציונים נמוכים"

הכל בגלל המורה... מציאת נחמה במצב החדש... סילוף מציאות...
השלמה עם הכישלון... הלקאה עצמית... הסבר לכישלון... חיפוש
הלקחים מהכישלון.

הערכות לקראת שיחה עם התלמיד/ה

- מה דעתכם על החשיבה והאמירות של התלמיד/ה?
- במה אמירות שמסלפות את ה"מציאות", עוזרות לתלמיד/ה?
- איזו השפעה יש לצורת החשיבה של התלמיד/ה, על הישגיו/ה?
- עם אילו אמירות של התלמיד/ה, יהיה לכם קל יותר לשוחח איתו/ה, ולסייע לו/ה?
- עם אילו אמירות של התלמיד/ה, יהיה לכם קשה יותר לשוחח איתו/ה?

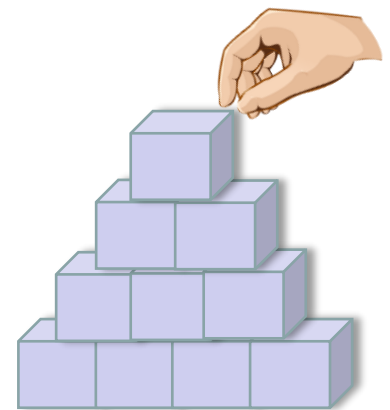

דגשים בשיח עם התלמיד/ה, לאחר קבלת התעודה:

- לאור הכתוב בתעודה, איך את/ה מרגיש/ה?
- אילו מחשבות העסיקו אותך כשקראת את הכתוב בתעודה, לראשונה?
- מה מתוך הכתוב בתעודה נותן לך תחושת סיפוק? מדוע?
- מה את/ה מבין/ה מתוך הכתוב, על עצמך? האם גילית על עצמך משהו חדש?
- מהן נקודות החוזק שלך? היכן הן באות לידי ביטוי בתעודה?
- האם יש דבר אחד שחשוב לך לשפר לקראת שנה הבאה?

ממשיכים בדרך למימוש יעד ספציפי:

- הגדרת יעד לשיפור (לימודי, חברתי, רגשי)
- איתור נקודות חוזק שיאפשרו הצלחה ומימוש ההגעה ליעד
- איתור גורמים שיוכלו לסייע/לתמוך/ללוות
- תכנון משותף של תכנית "עבודה" הכוללת מדדי הצלחה

החונך/ת **נותן/ת לעצמו/ה תעודת הערכה:**

מיומנויות וכישורים	ציון	מיומנויות וכישורים	ציון
שימוש במתודות מגוונות, לניהול מפגשי החניכה.		קידום תחושת המסוגלות של התלמידים	
בניית יחסי אמון עם התלמידים		הכרות אישית עם התלמידים, ועם תרבות הפנאי שלהם.	
מודעות שלי כחונך/ת, לנקודות הדורשות שיפור אצלי		איתור נקודות החוזק של כל אחד ואחת מהתלמידים, והתאמת משימות הלימוד, בהתאם.	
שימוש בנקודות החוזק שלי, כחונך/ת		עזרה וכלים לתלמידים, בהתמודדות עם תכני הלימוד.	

ההתלבטות, הצורך לדייק ולהיות כנה עם עצמך, מהווים המחשה לקושי של התלמיד לראות את הציוינים בתעודה שהוא מקבל, ולהרגיש שהם אכן, משקפים את יכולותיו.

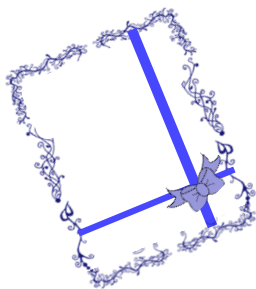
נקודה למחשבה:

במקום תעודה – להטמיע את המושג "תהודה" - בהקשר של תעודות. מתוך כוונה כי הערכה זו תהדהד בלבבות.

שימוש במושג "הארת המחנך" במקום במושג הקלאסי: "הערה".

מתוך חמ"ד של "תהודה"

<https://meyda.education.gov.il/files/noar/chemedteuda5.pdf>

ציון, למידה ומה שביניהם:

הפניה למערך שיעור לקראת סיום תהליכי למידה. בהצעה זו הלמידה מתמקדת בפער בין הציון לבין מה שהוא משקף, ואיך על ידי לימוד של סיפור נוכל לחשוב על דרך אחרת להבין את הציון:

אתר תרבות ישראל

<https://tarbutil.cet.ac.il/lessons/%d7%a6%d7%99%d7%95%d7%9f-%d7%9c%d7%9e%d7%99%d7%93%d7%94-%d7%95%d7%9e%d7%94-%d7%a9%d7%91%d7%99%d7%a0%d7%99%d7%94%d7%9d/>

חדוות הלמידה חיונית ללמידה

כמו שנשימה חיונית לריצה

(קרו סדו)